

Права студентів

Моральне і культурне оновлення суспільства, політичні та економічні перетворення зумовлюють процес духовного відродження, викликають потребу у вдосконаленні всіх ланок життя, особливо навчання та виховання молоді. Це створює, по суті, нові соціально-педагогічні умови роботи тих соціальних інститутів, що займаються підготовкою молоді до життя.

Відповідно до ст.53 Конституції України кожен має право на освіту. Конституція України гарантує право кожному громадянину **безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі**. Згідно із ч.5 ст.4 Закону України «Про вищу освіту» право на вищу освіту гарантується незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття вищої освіти, крім випадків, встановлених Конституцією та законами України.

Згідно до резолютивної частини рішення Конституційного суду України від 04.03.2004 N5-рп/2004 (справа про доступність і безоплатність освіти) доступність освіти як конституційна гарантія реалізації права на освіту на принципах рівності, визначених ст.24 Конституції України, означає, що нікому не може бути відмовлено у праві на освіту, і держава має створити можливості для реалізації цього права. Безоплатність вищої освіти означає, що громадянин має право здобути її відповідно до стандартів вищої освіти без внесення плати в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі (ч.4 ст.53 Конституції України в межах обсягу підготовки фахівців для загальносуспільних потреб (державного замовлення).

Права студента визначаються нормами Конституції України, Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту» та ст.11 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні». Відносини у процесі навчання регулюються наказами та розпорядженнями Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти України, а також локальними нормативно-правовими актами вищого навчального закладу. Права і обов'язки студентів визначені ст.ст.51, 52 Закону України «Про освіту» та ст.ст.54, 55 Закону України «Про вищу освіту».

На підставі норм ч.ч.1-2 ст.61 Закону України «Про вищу освіту» особами, які навчаються у закладах вищої освіти, визнаються: здобувачі вищої освіти; інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти. Здобувачами вищої освіти є:

1) студент - особа, зарахована до закладу вищої освіти з метою здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра; 2) курсант - особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого військового навчального закладу (закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання), військового інституту як підрозділу закладу вищої освіти і навчається з метою здобуття вищої освіти за певним ступенем та якій присвоєно військове звання рядового, сержантського і старшинського складу або спеціальне звання рядового, молодшого начальницького складу або таке звання вона мала під час вступу на навчання; 3) аспірант - особа, зарахована до закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття ступеня доктора філософії/доктора мистецтва; 4) ад'юнкт - особа, зарахована до вищого військового навчального закладу (закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання) для здобуття ступеня доктора філософії; 5) докторант - особа, зарахована або прикріплена до закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття ступеня доктора наук; 6) асистент-стажист - особа, яка має вищу освіту ступеня магістра, навчається в асистентурі-стажуванні закладу вищої освіти за мистецькими спеціальностями з метою вдосконалення творчої майстерності.

До інших осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, належать:

1) слухач - особа, яка навчається на підготовчому відділенні закладу вищої освіти, або особа, яка отримує додаткові чи окремі освітні послуги, у тому числі за програмами післядипломної освіти;

3) інтерн - особа, яка має ступінь магістра медичного або фармацевтичного спрямування і навчається з метою отримання кваліфікації лікаря або провізора певної спеціальності відповідно до переліку лікарських або провізорських спеціальностей інтернатури;

4) лікар-резидент - особа, яка має ступінь магістра медичного спрямування, навчається виключно на відповідних клінічних кафедрах або базах резидентури з метою отримання кваліфікації лікаря певної спеціальності відповідно до переліку спеціальностей резидентури.

Права осіб, які навчаються у закладах вищої освіти визначені ст.62 вказаного вище Закону. Так, особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на:

- 1) вибір форми навчання під час вступу до закладу вищої освіти;
- 2) безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
- 3) трудову діяльність у позанавчальний час;
- 4) додаткову оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням за основним місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням;
- 5) безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами закладу вищої освіти;
- 6) безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами);
- 7) користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою, оздоровчою базами закладу вищої освіти у порядку, передбаченому статутом закладу вищої освіти;
- 8) забезпечення гуртожитком та цілодобовим доступом до нього на строк навчання у порядку, встановленому законодавством;
- 9) участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації;
- 10) участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;
- 11) участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;
- 12) внесення пропозицій щодо умов і розміру плати за навчання;
- 13) участь у громадських об'єднаннях;
- 14) участь у діяльності органів громадського самоврядування закладу вищої освіти, інститутів, факультетів, відділень, вченої ради закладу вищої освіти, органів студентського самоврядування;
- 15) вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу;
- 16) навчання одночасно за декількома освітніми програмами, а також у декількох закладах вищої освіти, за умови отримання тільки однієї вищої освіти за кожним ступенем за кошти державного (місцевого) бюджету;
- 17) академічну мобільність, у тому числі міжнародну;
- 18) отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;

19) зарахування до страхового стажу відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" періодів навчання на денній формі навчання у закладах вищої освіти, аспірантурі, докторантурі, інтернатурі, резидентурі, за умови добровільної сплати страхових внесків;

20) академічну відпустку або перерву в навчанні із збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

21) участь у формуванні індивідуального навчального плану;

22) моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі, за мистецькі та спортивні досягнення тощо;

23) захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;

24) безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях, а також на оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством;

25) канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік;

26) отримання цільових пільгових державних кредитів для здобуття вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

27) оскарження дій органів управління закладу вищої освіти та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників;

28) спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури закладу вищої освіти відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я.

Особи, які навчаються у закладах вищої освіти за денною формою навчання за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, мають право на отримання академічних та соціальних стипендій у встановленому законодавством порядку.

Особи, які навчаються у закладах вищої освіти за денною формою навчання, можуть отримувати інші стипендії, призначені фізичними (юридичними) особами.

Студенти, які навчаються за денною (очною) формою навчання, мають право на пільговий проїзд у транспорті. Студенти вищих навчальних закладів мають право на отримання стипендій, призначених юридичними та фізичними особами, які направили їх на навчання, а також інших стипендій відповідно до чинного законодавства.

Крім прав кожен студент має й певні обов'язки, оскільки правам кореспондуються відповідні обов'язки. Наприклад, нормами ст.63 Закону України «Про вищу освіту» передбачені наступні обов'язки (конкретні обов'язки студента можуть бути передбачені у Статуті ВНЗ та його інших внутрішніх нормативно-правових актах):

1) дотримуватися вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти;

2) виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

3) виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (індивідуального навчального плану (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.

Студенти зобов'язані: дотримуватися моральних, етичних норм; виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану, відвідувати заняття; виконувати у встановлені терміни усі види завдань, що передбачені навчальними планами і програмами; дбайливо користуватись аудиторним обладнанням, меблями, комп'ютерною технікою, книжковим фондом, іншим майном.

Права і обов'язки студентів також встановлені договором про навчальні послуги (для студентів, що навчаються за кошти фізичних /юридичних осіб).

Студент може бути відрахований з Університету: за неуспішність за результатами проміжної атестації, складених іспитів і заліків у сесію відповідно плану організації

навчального процесу; у зв'язку з невиконанням вимог навчального плану та графіка навчального процесу; через появу на заняттях у навчальному корпусі, гуртожитку в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння; за розкрадання (в тому числі і дрібне) державного або особистого майна громадян; за вироком суду, що набрав законної сили чи постановою органу, до компетенції якого входить накладання адміністративного стягнення або застосування заходів громадського впливу; у разі вчинення аморального вчинку, несумісного з продовженням навчання у студентському колективі; за одноразове грубе порушення навчальної дисципліни або Правил внутрішнього розпорядку.

Головний спеціаліст відділу взаємодії з
суб'єктами державної реєстрації та підвищення
кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного
територіального управління юстиції у Харківській області

Г.О. Котляр

Права студента – ВПО

Освіта - основний чинник забезпечення „культурного зрушення" - невід'ємної передумови оновлення всіх сфер життєдіяльності в Україні. Саме система освіти, реагуючи на всі суспільні та цивілізаційні проблеми, спроможна і зобов'язана справляти суттєвий вплив на розвиток тих чи інших тенденцій у суспільстві, підтримувати їх, знаходити свої специфічні можливості вирішення глобальних чи локальних соціальних проблем, попереджати небажаний розвиток подій. Освіта як ресурс розвитку громадянського суспільства передбачає створення можливостей для розвитку особистості, як важливого чинника не лише процесу трудової діяльності, базованої на сучасних виробничих силах, а й як суб'єкта гуманних соціально-демократичних відносин. Особлива роль у формуванні особистості відведена вищій школі. Виконуючи важливе соціальне замовлення, вища школа формує інтелектуальний потенціал України.

Верховна Рада України відреагувала на проблеми з якими зіштовхнулись переселенці шляхом прийняття законодавчих актів, які принципово регулюють забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. Так, 20 жовтня 2014 року було прийнято Закон України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”, який у ч.1 ст.1 дав наступне визначення терміну «внутрішньо переміщеної особи», визначивши, що до цієї категорії осіб відносяться громадяни України, іноземці або особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах та мають право на постійне проживання в Україні, та яких змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

В українському законодавстві реалізація права на освіту внутрішньо переміщеної особи (далі - ВПО) визначена статтю 7 Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб” таким чином: взята на облік внутрішньо переміщена особа має право на продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України за рахунок коштів державного бюджету або інших джерел фінансування. Також, відповідно до норм ч.3 ст.44 Закону України «Про вищу освіту» для осіб, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія та які отримали документ про загальну середню освіту, прийом на навчання до одного з закладів вищої освіти, розташованих на території Запорізької, Миколаївської, Одеської та Херсонської областей, здійснюється на конкурсній основі за результатами вступних випробувань у межах установлених квот прийому до закладів вищої освіти (наукових установ) України.

Для осіб, місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції (на період її проведення), територія здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (на період їх здійснення), територія населених пунктів на лінії зіткнення та які отримали документ про загальну середню освіту, прийом на навчання до одного з закладів вищої освіти, розташованих на території Луганської та Донецької областей (де здійснюють свої повноваження обласні військово-цивільні адміністрації), та до закладів вищої освіти, евакуйованих з території проведення антитерористичної операції (на період її проведення), з території здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони,

відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (на період їх здійснення) і тимчасово окупованої території, здійснюється на основі повної загальної середньої освіти за результатами ЗНО з урахуванням середнього бала документа про повну загальну середню освіту та бала за особливі успіхи (призерам IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових предметів; призерам III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів - членів Малої академії наук України) та/або за успішне закінчення підготовчих курсів закладу вищої освіти для вступу до цього закладу вищої освіти на природничо-математичні та інженерно-технічні спеціальності або ж прийом на навчання до ВНЗ здійснюється на конкурсній основі за результатами вступних випробувань.

Важливим є положення, згідно до якого студент, який бажає продовжити навчання в магістратурі українського ВНЗ, маючи диплом бакалавра, виданий ВНЗ так званих ЛДНР, повинен знати, що освітні документи, які видані на окупованих територіях Донецької та Луганської областей, недійсні. Вони не визнаються і не мають юридичної сили ні в Україні, ні в інших країнах.

Український законодавець визначив механізм надання державної цільової підтримки деяким категоріям громадян для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, які навчаються у державних або комунальних закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, а саме: дітям, зареєстрованим як внутрішньо переміщені особи та дітям, які проживають у населених пунктах на лінії зіткнення.

Відповідно до п.4 Порядку та умов надання державної цільової підтримки деяким категоріям громадян для здобуття професійної (професійно-технічної) фахової передвищої та вищої освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2016 №975 державна цільова підтримка для здобуття професійно-технічної та вищої освіти надається у вигляді:

- повної оплати навчання для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем (рівнем вищої освіти) за рахунок коштів загального фонду державного або місцевих бюджетів - у разі зарахування на місця державного (регіонального) замовлення відповідно до умов та правил прийому (з урахуванням квот, установлених відповідно до законодавства);
- пільгових довгострокових кредитів для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти;
- першочергового переведення здобувачів освіти, зарахованих відповідно до умов та правил прийому на навчання на підставі угод, укладених з фізичною або юридичною особою, на навчання на місцях державного (регіонального) замовлення у державних або комунальних закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, що одержані за рахунок перерозподілу закладом професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти або відповідним державним замовником наявних обсягів державного (регіонального) замовлення;

- соціальної стипендії для осіб, які навчаються за державним або регіональним замовленням за денною формою навчання;
- безоплатного забезпечення підручниками - за рахунок бібліотечного фонду відповідного закладу освіти;
- безоплатного доступу до Інтернету, систем баз даних у державних та комунальних закладах освіти.

Особам, зазначеним вище, які навчаються за денною формою навчання, державна цільова підтримка на проживання в учнівських та студентських гуртожитках надається у вигляді:

- безоплатного проживання в учнівських гуртожитках - для учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти;
- проживання у студентських гуртожитках з пільговою оплатою у розмірі, визначеному закладом фахової передвищої або вищої освіти в установленому законодавством порядку, але не більш як 50 відсотків граничного розміру плати за проживання у студентських гуртожитках відповідного типу закладу освіти - для студентів закладів фахової передвищої або вищої освіти, курсантів невійськових закладів фахової передвищої або вищої освіти за умови, що такі особи не отримують допомоги відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 №505 "Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг".

Державна цільова підтримка за минулий період призначається не більш як за 12 місяців у разі, коли вона не була своєчасно призначена закладом освіти.

Переведення здобувачів освіти, зарахованих відповідно до умов та правил прийому на навчання на підставі угод, укладених з фізичною або юридичною особою, на навчання на місця державного (регіонального) замовлення у державних (комунальних) закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, що одержані за рахунок перерозподілу відповідним державним (регіональним) замовником наявних обсягів державного (регіонального) замовлення, здійснюється за рішенням такого замовника.

Крім того, існують освітні центри "Донбас - Україна", через які можна за спрощеною процедурою - без паспорта, без ЗНО, без українського атестату чи свідоцтва про освіту за 9-й клас стати студентами бюджетної форми навчання університету, коледжу, профтехучилища.

Міністерство у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України (далі – Міністерство) постійно проводить моніторинг запитів і проблем внутрішньо переміщених осіб. Одним із самих важливих питань є підтримка державою студентів – внутрішньо переміщених осіб, сприяння здобуття ними саме української освіти. Звернутись до Міністерства можна за тел. (044) 281-08-32 (гаряча лінія), (044) 284-77-13 (з питань внутрішньо переміщених осіб), (044) 281-08-56, (044) 281-08-54, факс (044) 281-08-57 (з питань соціального захисту).

Громадські радники – новий проект Міністерства юстиції України

Громадські радники це не просто новий проект Міністерства юстиції України, це нові можливості для доступу до правової допомоги для жителів сіл та невеликих міст в Україні. Міністерством юстиції створюється нова інституція, яка покликана надавати правову допомогу для пересічних громадян, визначивши їх правові потреби й проблеми та перенаправити до компетентної інституції або надати правову інформацію, яка допоможе людині самостійно розв'язати свою проблему. Оскільки кожна людина, яка знаходиться у спірних правовідносинах, має розуміти свої права та знати, до кого звертатися за допомогою. Для світової практики посилення правових можливостей шляхом залучення до надання правової допомоги мережі параюристів не є новим. За кордоном параюристи – це люди, які, не маючи юридичної освіти, можуть ідентифікувати проблему в громаді та поінформувати людей про можливість отримати допомогу у необхідного фахівця.

Громадський радники – це параюристи, тобто фахівці, які не обов'язково мають фахову юридичну освіту, але можуть надавати допомогу населенню в питаннях, що стосуються правових методів вирішення проблем, як окремих людей, так і громади в цілому. Радники отримали базові знання в різних галузях права, мають навички вирішення питань соціального характеру. Знаються на принципах реформ, що запроваджуються в державі, можуть виступати провідниками та популяризаторами цих процесів. Обов'язковим для здійснення своїх повноважень громадським радником є отримання відповідного свідоцтва на здійснення такої діяльності.

Чому під кураторством Міністерства юстиції в Україні здійснюється проект «Громадські радники», перш за все тому, що саме звичайні люди, які знаються у лабіринтах правових норм та тих проблем, із якими стикається кожен член місцевої громади, швидше знайдуть спільну мову із пересічними громадянами. На сьогодні значна частина населення України знаходиться у скрутному матеріальному становищі, не має доступу до правової допомоги і не володіє знаннями, які б дозволили вирішувати правові проблеми, тому започаткування діяльності такої інституції, як громадські радники створить дієвий механізм доступу кожного пересічного громадянина до системи правової допомоги.

Детальніше про громадських радників у відео: <https://cutt.ly/pCkYN>. Якщо Вам небайдужий розвиток Вашої громади, Ви розумієте її проблеми, прагнете змін і готові докладати зусиль на допомогу громаді, запрошуємо Вас взяти участь у конкурсі і долучитися до команди громадських радників! Щоб стати громадським радником і взяти участь у конкурсі, необхідно зареєструватися за посиланням: <https://cutt.ly/1CrE8>. Про результати відбору Ви будете повідомлені телефоном або електронною поштою, яку вкажете в анкеті. Участь у навчанні відбуватиметься на конкурсній основі. За результатами конкурсу відібрані учасники і учасниці будуть запрошені на навчання, яке проходитиме в три етапи, кожен по три дні з проміжком в місяць між ними. Навчання проходить з різних питань: безпека, децентралізація, інформаційна та фінансова грамотність, робота державних інститутів, залучення ресурсів, реалізація прав на освіту, охорону здоров'я та інших. Для жителів Південного та Східного регіонів відбір та навчання плануються на осінь 2019 року. Участь

в усіх етапах навчальної програми обов'язкова! За умови успішного проходження всіх етапів навчання випускники отримають свідоцтво. Навчання відбувається на безоплатній основі. Організатори забезпечують проживання, харчування та відшкодування транспортних витрат, а також прагнуть створити доступне середовище для всіх. Організатори навчання: Міжнародний фонд «Відродження», Координаційний центр з надання правової допомоги, Українська фундація правової допомоги, Мережа правового розвитку, Освітній Дім прав людини (Чернігів), правові клуби PRAVOKATOR, громадські радники.

З огляду на наповнення навчальної програми, участь в конкурсі не можуть взяти адвокати, юристи, які працюють за фахом, працівники системи безоплатної правової допомоги, співробітники поліції чи інших правоохоронних органів, працівники суду, прокуратури.

За додатковою інформацією звертайтеся на електронну адресу gromadskiradnyky@gmail.com або за номером телефону: +38 097 128 02 10 (з 10:00 до 18:00).

Також додаткову інформацію, доступ до Інтернету та, за необхідності, допомогу в заповненні опитувальника Ви зможете отримати в місцевих центрах з надання безоплатної вторинної правової допомоги та бюро правової допомоги (<http://legalaid.gov.ua/ua/local-centres>) та офісах Мережі правового розвитку (<http://ldn.org.ua/office/>).

З урахуванням того, що найбільша кількість юристів, адвокатів, юридичних ВНЗ частіше за все концентрується у великих містах, діяльність громадських радників має наблизити первинні юридичні послуги до жителів віддалених та невеликих населених пунктів.

На сьогоднішній час в Україні працюють майже 150 громадських радників з юридичних питань.

Нові можливості у сфері он-лайн послуг

Сьогодні в Україні стала найактуальнішою проблема рейдерства і, як наслідок, проблема захисту права власності від незаконних захоплень нерухомого майна. Незаконне заволодіння правами на власність стало одним з негативних факторів впливу на інвестиційний клімат в Україні, на впевненість громадян України в майбутньому.

Для забезпечення розгляду скарг громадян утворені постійно діючі комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації, як при відповідному територіальному управлінні юстиції, так й при Міністерстві юстиції України. Завдяки цьому у громадян існує можливість оскарження рішень, дій та бездіяльності державних реєстраторів у зазначеній сфері до Міністерства юстиції України та до головних територіальних управлінь юстиції в областях. Комісія з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації при Міністерстві юстиції України (далі – Комісія) є постійно діючим колегіальним консультативно-дорадчим органом, що забезпечує розгляд скарг у сфері державної реєстрації.

На сьогоднішній час з'явилась можливість для всіх громадян подавати скарги до Комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації не тільки через скриньку в Міністерстві юстиції, а і через Портал державних послуг IGov в електронній формі.

Для того, щоб подати скаргу через Портал державних послуг IGov, вам необхідно зайти на веб-сайт <https://igov.gov.ua/>, заповнити он-лайн форму скарги, підписати її електронно-цифровим підписом та відправити до Міністерства юстиції. Тобто надання скарги у сфері державної реєстрації тепер відбувається за спрощеною процедурою. Міністерством юстиції України створена така форма, яку майже неможливо заповнити так, щоб її відхилили за формальними ознаками. Більш того, вона надходить у роботу Комісії миттєво.

Поїхати з дитиною за кордон - легко!

Одним з найважливіших завдань соціально орієнтованої держави є сприяння розвитку молодого покоління, задоволення його потреб та виконання обов'язків, передбачених Конвенцією ООН про права дитини та іншими міжнародно-правовими актами. Втілення в життя вимог цих документів потребує від Української держави невідкладних дій, спрямованих на пріоритетне ефективне вирішення проблем дитинства.

Такими державними заходами, спрямованими на реалізацію права дитини на належне матеріальне забезпечення, можна визнати прийняття двох пакетів законів під загальною назвою «Чужих Дітей Не Буває» та «Чужих Дітей Не Буває-2», а саме: Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення економічних передумов для посилення захисту права дитини на належне утримання», завдяки якому змінилися правила виїзду з дитиною за кордон. Розглядаючи даний нормативно-правовий акт слід наголосити на такій демократичній засаді, як надання права тому із батьків, з яким проживає дитина, вивезти її за межі України без дозволу другого з батьків у разі наявності у нього заборгованості із сплати аліментів.

Раніше виїхати з дитиною за межі України можна було виключно за згодою опікунів (батьків, усиновителів) або ж за рішенням суду про надання дозволу на виїзд з України без згоди та супроводу другого з батьків. При цьому навіть в тому випадку, коли один з батьків вів асоціальний спосіб життя, не виконував батьківських обов'язків і не платив аліменти, доводити все це, і просити дозвіл на виїзд все одно потрібно було через суд.

Відповідно до абз.2 ч.5 ст.157 Сімейного кодексу України той із батьків, з яким за рішенням суду визначено або висновком органів опіки та піклування підтверджено місце проживання дитини, самостійно вирішує питання тимчасового виїзду за межі України на строк до одного місяця та більше з метою лікування, навчання, участі дитини в дитячих змаганнях, фестивалях, наукових виставках, учнівських олімпіадах та конкурсах, екологічних, технічних, мистецьких, туристичних, дослідницьких, спортивних заходах, оздоровлення та відпочинку дитини за кордоном, у тому числі у складі організованої групи дітей, у разі:

- 1) наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за чотири місяці, підтвердженої довідкою про наявність заборгованості зі сплати аліментів;
- 2) наявності заборгованості зі сплати аліментів, підтвердженої довідкою про наявність заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за три місяці, якщо аліменти сплачуються на утримання дитини з інвалідністю, дитини, яка хворіє на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, або на утримання дитини, яка отримала тяжкі травми, потребує трансплантації органа, потребує паліативної

допомоги, що підтверджується документом, виданим лікарсько-консультативною комісією лікувально-профілактичного закладу в порядку та за формою, встановленими Міністерством охорони здоров'я.

Дані норми стосуються усіх поїздок, навіть тих, тривалість яких перевищує 1 місяць.

Довідка про наявність заборгованості зі сплати аліментів видається органом державної виконавчої служби, приватним виконавцем у порядку, встановленому законом, протягом трьох робочих днів. Довідку необхідно використати протягом 1 місяця з дня її видачі.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» неповнолітні громадяни України виїжджають з України за наявності паспорта громадянина України для виїзду за кордон, дипломатичного паспорта, службового паспорта, проїзного документа дитини, який видається дітям у віці до 18 років, або якщо вони вписані в закордонний паспорт одного з батьків, та у його супроводі.

На підставі абз.2, 4 п. 4 "Правил перетинання державного кордону громадянами України", затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.95 №57, виїзд з України громадян, які не досягли 16-річного віку, в супроводі одного з батьків або інших осіб, уповноважених одним з батьків за нотаріально посвідченою згодою, здійснюється, як правило за нотаріальною згодою другого із батьків. Проте є виключення, згідно до яких можна вивести дитину без нотаріально посвідченої згоди другого з батьків:

- 1) у разі пред'явлення довідки про наявність заборгованості із сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за чотири місяці, виданої органом державної виконавчої служби, приватним виконавцем або нотаріально засвідченої її копії;
- 2) у разі тимчасового виїзду з України на строк до одного місяця та більше дитини з інвалідністю, дитини, яка хворіє на захворювання, передбачені ч.5 ст.157 Сімейного кодексу України, під час пред'явлення таких документів або їх копій, засвідчених нотаріально чи органом, який їх видав:
  - довідки, виданої органом державної виконавчої служби, приватним виконавцем, про наявність заборгованості із сплати аліментів (у разі коли сукупний розмір заборгованості перевищує суму відповідних платежів за три місяці);
  - документа, виданого лікарсько-консультативною комісією лікувально-профілактичного закладу, в порядку та за формою, встановленими МОЗ (у разі коли сума заборгованості по аліментах становить понад три місяці, але не більше чотирьох місяців).

Головний спеціаліст відділу взаємодії з
суб'єктами державної реєстрації та підвищення
кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного
територіального управління юстиції у Харківській області

Г.О. Котляр

Чесна платіжка.

В лютому 2019 року споживачі майже в усіх регіонах отримали платіжки за природний газ із застосуванням відповідних коефіцієнтів визначених облгазами, у зв'язку з тим, що під час транспортування об'єм газу змінюється. Громадяни, які мають лічильники газу, отримували платіжки із застосуванням коефіцієнту приведення до стандартних умов. Це суттєво збільшувало вартість газу та стало причиною нарахування заборгованості за попередні періоди. У квітні 2019 року платіжки із застосуванням відповідних коефіцієнтів уже не надходили.

З метою забезпечення стабільності, належної якості та доступності природного газу Кабінетом Міністрів України прийнято ряд постанов, перш за все, постанову №485 від 05 червня 2019 року, якою змінено формулу розрахунку ціни природного газу, а також постанову № 560 від 26 червня 2019 року, якою запроваджено державне регулювання цін/тарифів на послуги з постачання теплової енергії і постачання гарячої води для населення міст обласного значення та м. Києва. Постанову можна подивитись за посиланням: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/deyaki-pitannyazahistu-prav-spozhivachiv-zhitlovo-komunalnih-poslug-i260619>.

Відповідно до п.2 ч.1 ст.7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII одними із прав споживача є права: без додаткової оплати одержувати від виконавця житлово-комунальних послуг інформацію про ціни/тарифи, загальну вартість місячного платежу, структуру ціни/тарифу, норми споживання та порядок надання відповідної послуги, а також про її споживчі властивості, та право - без додаткової оплати отримувати інформацію про проведені виконавцем комунальної послуги нарахування плати за житлово-комунальні послуги (з розподілом за періодами та видами нарахувань) та отримані від споживача платежі. На сьогоднішній час ці права споживача досить часто порушуються підприємствами, які надають житлово-комунальні послуги.

У зв'язку із численними порушеннями прав споживачів житлово-комунальних послуг та з метою захисту їх прав, згідно із [ст.13](#) Закону України “Про ціни і ціноутворення”, Кабінет Міністрів України своєю постановою «Деякі питання захисту прав споживачів житлово-комунальних послуг» від 26 червня 2019 року № 560 встановив на опалювальний сезон 2019/20 року такі граничні ціни/тарифи на послуги для населення міст обласного значення та м. Києва:

- з постачання теплової енергії: у разі оснащення приладами обліку - 1400 гривень за 1 Гкал (з урахуванням податку на додану вартість); у разі відсутності приладів обліку - 35,21 гривні за 1 кв. метр (з урахуванням податку на додану вартість);

- з постачання гарячої води: за умови підключення рушникосушильників до систем постачання гарячої води - 83,66 гривні за 1 куб. метр (з урахуванням податку на додану вартість); у разі відсутності рушникосушильників - 75,74 гривні за 1 куб. метр (з урахуванням податку на додану вартість).

Тарифи на послуги постачання теплової енергії і послуги з постачання гарячої води наберуть чинності з початку опалювального сезону 2019/20 року.

Оплата населенням міст обласного значення та м. Києва послуг з постачання теплової енергії і постачання гарячої води здійснюється з урахуванням встановлених відповідними органами місцевого самоврядування цін/тарифів, які не перевищують граничні ціни/тарифи, що визначені вказаною вище постановою.

Також обласні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування міст обласного значення та м. Києва зобов'язані нормами вказаної вище постанови здійснити перерахунок цін/тарифів на послуги з постачання теплової енергії і постачання гарячої води для населення до 1 вересня 2019 року. Моніторинг цін/тарифів щомісяця, встановлених даними органами влади, здійснює Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Як передбачено абз.2 п.3 зазначеної вище постанови органам місцевого самоврядування міст, які є адміністративними центрами районів, міст районного значення, селищ під час встановлення відповідних цін/тарифів для населення на опалювальний сезон 2019/20 року необхідно використовувати розміри цін/тарифів, визначені вище.

Корисні посилання:

- Зразки документів для перерахунку вартості зазначених послуг на опалювальний сезон 2019/20: <https://minjust.gov.ua/news/info/zrazki-dokumentiv-schodopererahunku-tsini-na-opalennya>;
- Калькулятор «Чесна платіжка»: <https://minjust.gov.ua/news/info/onlaynkalkulyator-poslug>;
- Реєстр постачальників: <https://minjust.gov.ua/news/info/reestr-teplopostachalnikov>.

ДО УВАГИ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ ТА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАЧІВ!

ЗАФІКСОВАНО СПРОБИ РЕЙДЕРСЬКОГО ЗАХОПЛЕННЯ АБО ІНШІ НЕЗАКОННІ ДІЇ ЩОДО ЗАВОЛОДІННЯ ЗЕМЛЕЮ ЧИ ЗБРАНОВОГО УРОЖАЮ?

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО ОПЕРАТИВНОГО ШТАБУ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ТА ОРГАНІВ ЮСТИЦІЇ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Дзвінки на «гарячу лінію» оперативного штабу при Головному територіальному управлінні юстиції у Харківській області приймаються за наступним номером **+380663391058**.

Прийом дзвінків на «Гарячу лінію» при Харківській обласній державній адміністрації здійснюється за номером **(057) 705 21 73** з понеділка по четвер з 9 год. 00 хв. до 18 год. 00 хв. та в п'ятницю з 9 год. 00 хв. до 16 год. 45 хв.

Як отримати он-лайн послугу у сфері державної реєстрації?

Інформуємо усіх мешканців міста Харкова та Харківської області!

З прийняттям та набранням чинності Закону України «Про електронні довірчі послуги» від 05.10.2017 №2155-VIII визначені правові та організаційні засади надання електронних довірчих послуг, у тому числі транскордонних, права та обов'язки суб'єктів правових відносин у сфері електронних довірчих послуг, порядок здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг, а також правові та організаційні засади здійснення електронної ідентифікації.

З метою впровадження та реалізації норм цього Закону Міністерство юстиції України впровадило реформу системи реєстрації, задля врегулювання відносин надання електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації у сфері державної реєстрації та отриманням послуг без черг та не виходячи із кабінету чи домівки.

Для впровадження реформи системи реєстрації діє **Он-лайн будинок юстиції**. Даний сайт забезпечує отримання послуг без контакту з представниками влади. Тут ви отримаєте необхідні сервіси в електронному режимі.

За допомогою цього сайту ви можете отримати повторні документи про державну реєстрацію актів цивільного стану (свідоцтва про народження, шлюб, розірвання шлюбу, смерть, зміну імені тощо), зареєструвати включення відомостей про юридичну особу до реєстру (внесення до реєстру відомостей про юридичну особу зареєстровану до 1 липня 2004 року, відомості про яку не містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб), фізичних осіб-підприємців задля уникнення зловживань з боку представників влади та бюрократії. Он-лайн будинок юстиції - це повністю прозора автоматизована система.

З метою попереднього правового аналізу документів на реєстрацію громадської організації Звертайтеся за посиланням: <https://online.minjust.gov.ua/dokumenty/go>.

Знайти он-лайн будинок юстиції Ви можете за посиланням: <https://online.minjust.gov.ua/>.

Частиною Он-лайн будинок юстиції є **ВЕБ-портал «Звернення у сфері державної реєстрації актів цивільного стану»**, завдяки якому з метою уникнення черг у відділах державної реєстрації актів цивільного стану записатися через Інтернет на прийом до відділів ДРАЦС.

На порталі «Звернення у сфері державної реєстрації актів цивільного стану» Ви можете записатись на прийом до відділу ДРАЦС у зручний для Вас час, задати питання в онлайн режимі, подати заяви на реєстрацію актів цивільного стану.

Відповідно до ч.2 ст.2 Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» від 01.07.2010 №2398-VI державній реєстрації підлягають народження фізичної особи та її походження, шлюб, розірвання

шлюбу у випадках, передбачених законом, зміна імені, смерть. Про факт державної реєстрації акта цивільного стану органами державної реєстрації актів цивільного стану видається відповідне свідоцтво.

З метою отримання вище зазначених послуг у сфері державної реєстрації актів цивільного стану, а саме: подання заяв онлайн, запису на прийом до ДРАЦСу без черги та задля отримання кваліфікованої допомоги, звертайтеся за посиланням: <https://dracs.minjust.gov.ua/>.

Також Ви можете **отримати повторно документи, які видають відділи державної реєстрації актів цивільного стану.**

Тобто, якщо Ви втратили свідоцтво про шлюб, не можете знайти свідоцтво про народження дитини, бажаєте отримати витяг з Державного реєстру актів цивільного стану громадян, Вам потрібно звернутися саме до цього пункту меню в Он-лайн будинку юстиції та заповнити усі необхідні поля для подачі заявки на отримання повторних документів про державну реєстрацію актів цивільного стану: свідоцтва про народження, шлюб, розірвання шлюбу, смерть, зміну імені, а також відповідні витяги з Державного реєстру актів цивільного стану громадян.

З метою отримання повторних свідоцтв звертайтеся за посиланням: <https://online.minjust.gov.ua/dokumenty/zayava/>.

Для отримання вказаної вище інформації звертайтеся за посиланням: <https://online.minjust.gov.ua/information/>.

Задля отримання **миттєвих повідомлень про статус будь-яких об'єктів нерухомого майна у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно (SMS-маяк)** можна зареєструватись, використовуючи посилання: <https://online.minjust.gov.ua/sms/>.

Якщо зайти на посилання <https://kap.minjust.gov.ua/> - **Кабінет електронних сервісів**, то можна отримати інформацію з державних реєстрів Міністерства юстиції України в режимі on-line, здійснити реєстраційні дії у державних реєстрах України в електронному вигляді, здійснити пошук інформації у державних реєстрах України, користуватися електронними системами звітності для тих осіб, які здійснюють спеціалізовану професійну діяльність, отримати посилання на різні інформаційні джерела, отримати шаблони (зразки) документів та здійснити пошук будь-яких законодавчих актів або прийняти участь в електронних торгах арештованим майном, поспілкуватися будь-якому громадянину з державними установами, не виходячи із своєї домівки, за допомогою відеозв'язку. Особливо це актуально для осіб з обмеженими фізичними можливостями. До того ж, є можливість використати послуги судової системи, які надаються в електронному вигляді, та замовити електронний цифровий підпис.

Для отримати он-лайн послуг звертайтеся за вказаними вище посиланнями!

Право споживачів на отримання інформації про харчові продукти.

06.12.2018 року Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» (далі – Закон), який буде введено в дію 6 серпня 2019 року. Вказаний вище Закон було розроблено відповідно до ст.ст.59, 64 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Відповідно до вказаних статей Угоди Україна має наблизити своє законодавство про санітарні та фітосанітарні заходи щодо охорони життя і здоров'я людей, тварин та рослин, до законодавства ЄС.

Закон України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» розроблено задля надання споживачам інформації про харчові продукти, про поживну цінність та користь для здоров'я вироблених харчових продуктів, в тому числі з метою зазначення місця походження та країни походження для свіжого, охолодженого або мороженого м'яса, про надання споживачам інформації про відсутність або знижений вміст глютену в харчових продуктах, та дотримання інших вимог законодавства ЄС.

Метою даного Закону є забезпечення належного рівня захисту здоров'я та інтересів споживачів, їх поінформованості, встановлення засобів гарантування права споживачів на інформацію та процедури надання інформації про харчові продукти, з метою забезпечення високого рівня захисту здоров'я громадян і задоволення їхніх соціальних та економічних інтересів.

Відповідно до ч.1 ст.6 Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» до переліку обов'язкової інформації про харчові продукти відносяться наступні дані: 1) назва харчового продукту; 2) перелік інгредієнтів; 3) будь-які інгредієнти або допоміжні матеріали для переробки, які наведені у Переліку речовин та харчових продуктів, які спричиняють алергічні реакції або непереносимість, які використовуються у виробництві або приготуванні харчового продукту і залишаються присутніми у готовому продукті, навіть у змінній формі; 4) кількість харчового продукту в установлених одиницях вимірювання; 5) мінімальний термін придатності або дата "вжити до"; 6) будь-які особливі умови зберігання та/або умови використання (за потреби); 7) найменування та місцезнаходження оператора ринку харчових продуктів, відповідального за інформацію про харчовий продукт, а для імпортованих харчових продуктів - найменування та місцезнаходження імпортера; 8) країна походження або місце походження - у випадках, передбачених ст.20 цього Закону (якщо неповідомлення цієї інформації може ввести споживача в оману та для окремих типів м'яса); 9) інструкції з використання - у разі якщо відсутність таких інструкцій ускладнює належне використання харчового продукту; 10) для напоїв із вмістом спирту етилового понад 1,2 відсотка об'ємних одиниць - фактичний вміст спирту у напої; 11) інформація про поживну цінність харчового продукту.

Слід зазначити, що у випадку наявності у харчовому продукті генетично модифікованих організмів (ГМО), якщо їх частка перевищує 0,9 відсотка в будь-якому інгредієнті харчового продукту, що містить, складається або вироблений з генетично модифікованих організмів, маркування харчового продукту повинно включати позначку "з ГМО".

Обов'язкова інформація про харчові продукти повинна надаватися та бути легкодоступною для споживачів щодо всіх харчових продуктів. Обов'язкова

інформація про фасовані харчові продукти має міститися безпосередньо на упаковці або етикетці, приєднаній до неї. Обов'язкова інформація про харчові продукти розміщується на видному місці, має бути чіткою і розбірливою та, за потреби, наноситися у спосіб, що унеможлиблює її видалення.

Як передбачено у ч.1 ст.20 Закону зазначення країни походження або місця походження харчового продукту є обов'язковим у таких випадках:

1) якщо неповідомлення цієї інформації може ввести споживача в оману, зокрема, якщо інформація, що супроводжує харчовий продукт, або інформація на маркуванні може навести на думку, що даний харчовий продукт має іншу країну походження або місце походження; 2) для окремих типів м'яса (таких, як: свинина свіжа, охолоджена або заморожена, баранина або козлятина свіжа, охолоджена або заморожена, м'ясо та їстівні субпродукти свійської птиці).

Нормами нового законодавчого акту забороняється у маркуванні молочних продуктів використовувати слово "натуральний" щодо продуктів: 1) з повністю або частково заміненіми складовими молока (молочний жир, молочний білок, лактоза); 2) у виробництві яких використовувалися жири та/або білки немолочного походження, а також будь-які стабілізатори та консерванти (для традиційних молочних продуктів).

Головний спеціаліст відділу взаємодії з
суб'єктами державної реєстрації та підвищення
кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного
територіального управління юстиції у Харківській області

Г.О. Котляр

тел. 752-49-73

Порядок отримання пільг на сплату житлово-комунальних послуг учасниками бойових дій та ветеранів АТО.

З метою підвищення правової свідомості українців та інформування громадян щодо використання та захисту їхніх прав у повсякденному житті стартував загальнонаціональний правопросвітницький проект Міністерства юстиції України «Я МАЮ ПРАВО!». В рамках проекту проводиться інформування громадян та надання практичних рекомендацій щодо захисту прав за найбільш актуальними напрямками. Одним із напрямків проекту «Я МАЮ ПРАВО!» є поширення знань про порядок отримання пільг учасниками АТО та/або ООС у житлово-комунальній сфері.

Правовий статус ветеранів війни, забезпечення створення належних умов для їх життєзабезпечення визначає Закон України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" (далі - Закон). Відповідно до ст.4 Закону ветеранами війни є особи, які брали участь у захисті Батьківщини чи в бойових діях на території інших держав. До ветеранів війни належать: учасники бойових дій, інваліди війни, учасники війни.

Згідно із нормами ст.ст.12-15 вищезазначеного Закону учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, ветерани війни та прирівняні до них особи мають право на отримання знижки на оплату:

- користування житлом;
- комунальних послуг;
- вартості палива у певних розмірах:

- 1) 100% за користування житлом (квартирна плата) та комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленим балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання, в тому числі вартості рідкого палива, в межах норм, передбачених чинним законодавством (21 кв. метр загальної площі житла на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю) - для осіб з інвалідністю внаслідок війни.
- 2) 75% плати за користування житлом (квартирна плата) та комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленим балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання вартості палива, в тому числі вартості рідкого палива, (21 кв. метр загальної площі житла на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю) - для учасників бойових дій та осіб, прирівняних до них;
- 3) 50% плати за користування житлом (квартирна плата) та комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленим балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання вартості палива, в тому числі вартості рідкого палива, (21 кв. метр загальної площі житла на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю)- для учасників для учасників війни.

Пільги надаються на 21 кв. м. площі на кожну особу, яка має право на знижку та постійно проживає у житловому приміщенні. При наявності сім'ї

знижка поширюється на додаткові 10,5 кв.м. Тобто загальна площа, на яку розповсюджується знижка - 31,5 кв.м.

Для сімей, що складаються лише з непрацездатних осіб, надається знижка за користування житлом (квартирна плата), комунальними послугами та газом для опалювання житла на подвійний розмір нормативної опалювальної площі (42 кв. метри на кожну особу, яка має право на знижку плати, та 21 кв. метр на сім'ю).

Пільги щодо плати за житло, комунальні послуги та паливо, передбачені вищезазначеними нормами Закону, надаються особам, на яких поширюється чинність цього Закону, та членам їх сімей, які проживають разом з ними, незалежно від виду житла чи форми власності на нього.

Задля отримання пільги необхідно подати наступні документи, формуючи їх у 2 пакета:

- Заяву про оформлення пільги (зразок надається в управлінні соцзахисту за місцем проживання);
- Оригінал та копія ветеранського посвідчення;
- Паспорт (оригінал та копії 1, 2 сторінки та сторінка, де зазначена остання реєстрація або зняття з реєстрації);
- Оригінал та копія ідентифікаційного номера;
- Оригінал та копія довідки про склад сім'ї з ЖЕО;
- Оригінал та копія свідоцтва про народження неповнолітніх дітей пільговика;
- Квитанції про сплату рахунків за комунальні послуги (усі, що є);
- Довідку про ненадання пільги за місцем реєстрації – якщо знижка оформлюється за фактичним місцем проживання.

Перший пакет документів слід подати до управління соціального захисту населення за місцем проживання. Другий пакет документів - до регіонального представника постачальника послуг (обленерго, облгаз, комунальні підприємства-надавачі послуг). Надавач послуг робить відмітку в договорі про надання послуг.

Особа може реалізувати своє право на пільгу за фактичним місцем проживання, надавши документальне підтвердження того, що таку пільгу за місцем своєї реєстрації особа не реалізувала. Відповідну довідку можна отримати в управлінні соціального захисту населення за місцем реєстрації, в тому числі надіславши їм письмове звернення рекомендованим листом з повідомленням.

Відділ взаємодії з суб'єктами державної реєстрації
та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного
територіального управління юстиції у Харківській області

Як отримати податкову знижку на навчання?

28 липня поточного 2018 року були внесені зміни до Податкового кодексу України, які дозволили громадянам, які сплачують за освітні послуги, що надаються дошкільними, шкільними та позашкільними закладами освіти, отримати право на податкову знижку. Раніше таке право надавалося лише за послуги, сплачені за отримання послуг вітчизняних закладів професійної (професійно-технічної) та вищої освіти.

Слід зазначити, що зміни до Податкового кодексу України були внесені на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення економічних передумов для посилення захисту права дитини на належне утримання», який був розроблений та прийнятий за ініціативи Міністерства юстиції України та його очільника - Павла Петренка. Саме внесеними змінами до чинного податкового законодавства було надано право отримати зазначену вище податкову знижку батькам, які оплачують навчання дітей у закладах дошкільної, позашкільної та загальної середньої освіти.

Відповідно до п.14.1.170 ст.14 Податкового кодексу України *податкова знижка* для фізичних осіб, які не є суб'єктами господарювання, - документально підтверджена сума (вартість) витрат платника податку - резидента у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів - фізичних або юридичних осіб протягом звітного року, на яку дозволяється зменшення його загального річного оподаткованого доходу, одержаного за наслідками такого звітного року у вигляді заробітної плати, у випадках, визначених цим Кодексом. Тобто податкова знижка – це сума, на яку дозволяється зменшити розмір сплаченого основного податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) у зв'язку з оплатою нею послуг навчання.

Право на отримання податкової знижки мають громадяни України, які оплачують навчання у закладах дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійно-технічної та вищої освіти за себе або члена своєї сім'ї першого ступеня споріднення (батьки, чоловік/дружина, діти, у тому числі усиновлені). Тобто, якщо платник сплачував за своє навчання, навчання дітей або батьків, він може звернутися до органів Державної фіскальної служби для отримання податкової знижки. Для цього йому після закінчення податкового року необхідно подати до 31 грудня декларацію, в якій зазначити суму отриманих доходів та суму коштів, які були сплачені на освітні послуги. Для отримання податкової знижки за 2018 рік громадяни мають подати декларацію про отримані доходи з 1 січня до 31 грудня 2019 року. Повернення, сплачених за отримання освітніх послуг, коштів відбувається протягом 60 днів у спосіб, зазначений платником у декларації.

Задля отримання податкової знижки на навчання слід:

- 1) Оплатити навчання та зберегти квитанції для органів Державної фіскальної служби про оплату;

- 2) Отримати від роботодавця довідку про доходи (у разі якщо працююча особа платить податки і оплачує навчання та офіційно оформлена на підприємстві);
- 3) До 31 грудня поточного року заповнити податкову декларацію про майновий стан та доходи за минулий рік;
- 4) Подати документи на отримання знижки в ДФС за місцем реєстрації та отримати податкову знижку.

Для отримання податкової знижки до органів ДФС необхідно подати наступні документи:

- Копію паспорта;
- Копію довідки про присвоєння податкового номера (крім фізичних осіб, які мають відмітку у паспорті про право здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта);
- Довідку про доходи за формою №3;
- Копію договору із навчальним закладом (в якому має бути зазначено: хто надає послугу, хто її отримує, яка сума та термін надання освітньої послуги); копії квитанцій (чеків, платіжних доручень) про оплату навчання;
- Оригінали документів, що підтверджують ступінь споріднення (свідоцтво про народження, свідоцтво про шлюб);
- Податкову декларацію про майновий стан і доходи;
- Заяву із зазначення реквізитів рахунку для перерахування відшкодування.

Згідно із нормами чинного законодавства приватним підприємцям податкова знижка не надається. Витрати на військовому кафедрі та інші курси в закладах освіти не враховуються. Також в розрахунок податкової знижки не включаються витрати на навчання за кордоном.

Головний спеціаліст відділу взаємодії з суб'єктами державної реєстрації та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного територіального управління юстиції у Харківській області

Г.О. Котляр

тел. 752-49-73

Допомога держави «муніципальна няня» для молодих мам.

Відповідно до ч.3 ст. 51 Конституції України сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою. Сім'я має велике значення як для окремої людини, так і для суспільства в цілому, оскільки є важливим соціальним інститутом, в якому відбувається становлення найважливіших людських цінностей для кожної конкретної особи даного союзу. Це середовище формування та розвитку особистості, у ньому здійснюється соціальне відтворення населення та способу його життя. Сім'я виступає домінуючим інститутом у формуванні особистості дитини. Причому тільки та сім'я має позитивний вплив, що допомагає дитині відчувати себе рівноправним членом колективу, де її люблять, вона має у сім'ї права і обов'язки, до її потреб ставляться з розумінням.

Задля виховання та розвитку дитини та матеріальної підтримки сім'ї, поліпшення її життєвого рівня українською державою реалізується проект «Муніципальна няня», який спрямований на полегшення догляду за дитиною до 3-х років як для працюючих мам, так і для тих молодих мам, які знаходяться у декретній відпустці. З метою реалізації принципів сімейної політики, закладених у низці нормативно-правових актів (таких, як: Конституція України, Сімейний кодекс України, Закон України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 №2402-III, Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» від 14.07.2016 №1462-VIII, Постанова Верховної Ради України «Про Концепцію державної сімейної політики» від 21.11.1992 N2811-XII тощо) Кабінетом Міністрів України 30 січня 2019 року затверджено Порядок відшкодування вартості послуги з догляду за дитиною до трьох років «муніципальна няня», який дозволив українським сім'ям отримувати послугу з догляду за дитиною до трьох років «муніципальна няня», яка надається для підтримки батьків (усиновлювачів), опікунів дитини для забезпечення догляду за дитиною до трьох років.

Соціальна програма «муніципальна няня» передбачає, що починаючи з 1 січня цього року відбувається відшкодування управліннями з питань соціального захисту населення вартості послуги з догляду за дитиною до трьох років «муніципальна няня» у розмірі прожиткового мінімуму на дітей віком до шести років (розмір компенсації становить 1 626 гривень на місяць, з 1 липня цей розмір буде становити 1699 гривень, а з 1 грудня - 1779 гривень), встановленого станом на 1 січня відповідного року, за кожну дитину, яку доглядає муніципальна няня.

Механізм відшкодування вартості послуги «муніципальна няня» передбачає певну процедуру згідно до якої батькам або законним усиновлювачам потрібно самостійно знайти няню та укласти у письмовій формі договір чи угоду про здійснення догляду за дитиною. Також, слід зазначити, що муніципальною нянею може бути лише та фізична особа, яка є підприємцем, або юридична особа, яка надає послугу з догляду за дітьми, крім державних і комунальних закладів дошкільної освіти, та з якою укладено договір про здійснення догляду за дитиною до трьох років.

Призначення та виплата компенсації послуги “муніципальна няня” здійснюються згідно з рішенням структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районної держадміністрації, виконавчого органу міської ради, ради об’єднаної територіальної громади.

Право на отримання компенсації послуги “муніципальна няня” мають громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які є батьками (усиновлювачами), опікунами дитини до трьох років і на законних підставах проживають на території України та уклали договір про здійснення догляду за дитиною до трьох років з муніципальною нянею. Виключенням є положення згідно із яким, компенсація послуги “муніципальна няня” не призначається батькам, які є батьками - вихователями дитячих будинків сімейного типу, прийомними батьками, якщо вони отримують грошове забезпечення відповідно до законодавства.

Обов’язковою умовою отримання щомісячної адресної компенсації “муніципальна няня” є укладення договору у письмовій формі між батьками (усиновлювачами) та муніципальною нянею, про що йшла мова раніше. У договорі має бути визначено, зокрема, назву послуги, її обсяг із зазначенням конкретних заходів, умови та строк її надання, вартість, періодичність оплати, відповідальність сторін.

Для отримання компенсації послуги “муніципальна няня” батьки або усиновлювачі протягом місяця після укладення договору подають місцевому структурному підрозділу з питань соціального захисту населення за місцем свого проживання заяву та наступні документи/відомості у паперовій або електронній формі:

- заяву про надання компенсації послуги “муніципальна няня”;
- заяву про перерахування коштів для компенсації послуги “муніципальна няня” із зазначенням рахунка в установі банку;
- копію договору між ними та муніципальною нянею;
- документи, що підтверджують витрати на оплату муніципальній няні послуги “муніципальна няня” (чек, розрахункова квитанція, виписка з банківського рахунка).

До заяви додаються копії:

- свідоцтва про народження дитини;
- паспорта батьків (усиновлювачів) з даними про прізвище, ім’я та по батькові, дату його видачі та місце реєстрації;
- документа, що посвідчує проживання на території України (для іноземця та особи без громадянства);
- документа про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків батьків (усиновлювачів);
- рішення районної держадміністрації, виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради, сільської, селищної ради об’єднаної територіальної громади або суду про встановлення опіки (у разі здійснення опіки над дитиною).

Після отримання усього пакету документів місцеві структурні підрозділи з питань соціального захисту населення: 1) розглядають подані документи та у

разі потреби уточнюють в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань інформацію про муніципальну няню, з якою укладено договір; 2) протягом десяти робочих днів із дати надходження документів приймають рішення про призначення компенсації послуги “муніципальна няня”; 3) протягом трьох робочих днів після прийняття рішення про призначення письмово інформують батьків (усиновлювачів) про прийняте рішення.

Батьків (усиновлювачів) дитини може бути відмовлено у призначенні компенсації послуги “муніципальна няня” у разі подання неповного пакета документів, зазначених вище, або відсутності інформації про муніципальну няню в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

Компенсація послуги “муніципальна няня” призначається на строк здійснення догляду за дитиною до трьох років, визначений у договорі, укладеному між отримувачем послуги “муніципальна няня” та муніципальною нянею.

Виплата компенсації послуги “муніципальна няня” здійснюється щомісяця. Обов'язком батьків дитини є подання щомісяця до 5 числа в письмовій (електронній) формі або в будь-який інший зручний спосіб місцевому структурному підрозділу з питань соціального захисту населення документів, що підтверджують витрати на оплату роботи муніципальній няні, а також, протягом одного робочого дня слід інформувати про розірвання договору або про інші обставини, що можуть вплинути на надання муніципальною нянею послуги “муніципальна няня”.

У разі якщо в установлений строк документи, що підтверджують витрати на оплату муніципальній няні, неподані, то виплата компенсації послуги “муніципальна няня” припиняється.

Батькам слід звернути увагу на таке положення, що після подання документів, що підтверджують витрати на оплату муніципальній няні, виплата компенсації послуги “муніципальна няня” поновлюється з того місяця, за який було здійснено оплату послуги “муніципальна няня”.

Компенсація послуги “муніципальна няня” не тягне за собою зміни розміру допомоги при народженні дитини. Одержання батьками (усиновлювачами) інших видів допомог не впливає на призначення та виплату компенсації послуги “муніципальна няня”.

Головний спеціаліст відділу взаємодії з
суб'єктами державної реєстрації та підвищення
кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного
територіального управління юстиції у Харківській області

Г.О. Котляр

На Харківщині продовжує роботу Антирейдерський аграрний штаб.

Як правило, якщо Ваші земельні права порушені, Ви звертаєтеся із відповідною позовною заявою до суду, проте на сьогоднішній час є альтернативний засіб вирішення правового конфлікту. Так на Харківщині діє антирейдерський аграрний штаб, завданням якого є оперативне вирішення на спроби рейдерських захоплень землі чи збіжжя.

Аграрний штаб був створений розпорядженням голови Харківської обласної державної адміністрації від 15.08.2017 року, з метою забезпечення захисту аграріїв від спроб рейдерських захоплень земель і зібраного врожаю, швидкого й ефективного реагування на будь-які незаконні дії щодо протиправного захоплення майна аграріїв.

До складу штабу увійшли представники Харківської обласної державної адміністрації, Головного управління Держгеокадастру у Харківській області, Головного управління Національної поліції в Харківській області, Прокуратури Харківської області, Головного управління Державної фіскальної служби у Харківській області, Головного територіального управління юстиції у Харківській області, а також представники громадських організацій.

Формою роботи Антирейдерського аграрного штабу є засідання, на яких розглядаються письмові звернення громадян-землевласників або землекористувачів, а також фермерських господарств. За результатами розгляду звернень заявникам надаються письмові відповіді щодо висновків та роз'яснень норм чинного законодавства. Адреса для листування: м.Харків, вул. Ярослава Мудрого, буд.16.

Протягом 2018 року проведено 32 засідання оперштабу, в рамках яких розглянуто 77 звернень. За результатами 12 звернень встановлені можливі ознаки рейдерських захоплень стосовно 5 підприємств Харківської області.

**Заступник начальника
головного територіального управління юстиції з
питань державної реєстрації – начальник
Управління державної реєстрації**

О.В. Тимошук

Тел. 752 49 73